

organisten Berglund med bevitnande av två kyrkvårdar. Sterbhusets tillgångar var inte stora men översteg skulderna med 18 riksdaler.

En stark invändning mot att vi hittat rätt Sven Donat, är att bouppteckningen inte innehåller några instrument eller för den delen någon notbok för fiol. En förklaring skulle kunna vara att Petter Svensson Spelare, som skrivit sig i notboken redan 1801, är densamme som sonen Peter Jacob Svensson. Han var visserligen bara 9 år 1801 men skulle kunna ha börjat spela tidigt med sin far som lärare. Sven Donat fortsatte ju att skriva in nya kompositioner i notboken t.o.m. 1804. Peter Jacob gick i alla fall i faderns spår vad gäller yrke och var vid hans bortgång "rotteringskarl" med soldatnamnet Grann. Kanske hade Peter övertagit både notbok och instrument.

Det mest anmärkningsvärda med bouppteckningen är det stora antalet böcker, sammanlagt 21 st, som ägdes av Sven Donat. Antalet och typen av böcker måste ha varit mycket ovanligt för en man av hans samhällsklass. I bouppteckningen nämns: två psalmböcker varav en med noter. Hedins sångbok, Bastholms huvudlära, en lagbok, en kyrkohistoria, en geografibok, ett bibliskt register, två vetenskapsböcker och en bok med "mat Regler". Sven Donat måste ha ansetts som en bildad man och detta kan vara förklaringen till hans soldatnamn. Donat var nämligen namnet på författaren till läroverkens standardlärobok i latin sedan århundraden tillbaka. Boken gick under

namnet "Donaten". Kan Sven Donat i sin ungdom ha kostats på en utbildning som han sedan av någon anledning inte fullföljde, utan istället tog värvning? Det skulle i så fall förklara hans avancerade musikaliska repertoar och goda notkunskaper.

Sven Donat i den levande muntliga traditionen

Så långt slutsatser från arkivmaterial. Vi har också varit i kontakt med ordföranden i Ormesberga hembygdsförening, Bengt Bengtsson, som otroligt nog visat sig ha levande muntlig tradition om Donat. Bengt upplyste oss genast om att Donat var ett känt namn i bygden, eftersom platsen där han bodde i Källeycke har kallats för "Donatastället" och den tillhörande vattentakten, som finns kvar, har kallats för "Donatakällan". Den ska enligt traditionen ha grävts av soldaten Donat. Bengt Bengtsson har av äldre ormesbergabor hört att Donat var prästen behjälplig vid begravingar som "vedkastapäst", dvs. att han höll utfärdsbönen då kistan fördes från den dödes hem. En historia berättar att prästen och Donat blev avundsjuka på varandra om förminngen de skulle ha med sig hem efter begravingar. Enligt historierna ska Donat även ha kallats "Klumpfoten", kanske berodde det på en skada, vilket skulle kunna vara förklaringen till avskedet från soldattjänsten.

Yngste sonen Donat hette också Sven Donat, vilket gör det svårt att veta om vem historierna handlar. Någon av de båda var känd för sin sångröst och någon av dem anlätades ofta som spelman på

danser och fester. Kanske hade sonen Sven Svensson Donat ärvt faderns musikalitet. Notboken kan dock tidsmässigt inte hänföras till någon annan än Sven Donat den äldre.

Personen bakom namnet

Låtar utan känd historia behöver ju inte vara sämre, men det är definitivt roligare att spela låtar där upphovsmannen är mera av "kött och blod". Själva spelar vi gärna Donats låtar, och helst till dans, Eric på fiol och Katarina på cittra. För den som vet mer än vi om Sven Donat, eller vill veta mera, kontakta oss gärna på e-post: erham@telia.com eller tel. 0121-144 47.

Källor

Landsarkivet i Vadstena:
- Kyrkböcker för Vislanda och Ormesberga socknar
- Generalmönsterrulla för Kronobergs infanteriregemente 1794 i Kronobergs länsstyrelsearkiv, Landskontoret.

Gustafsson, Magnus: *Folkmusik från Småland och Öland. Växjö 1983*
- *Småländsk musiktradition. Folkliga dansmelodier och ceremonistycken, Växjö 2000*

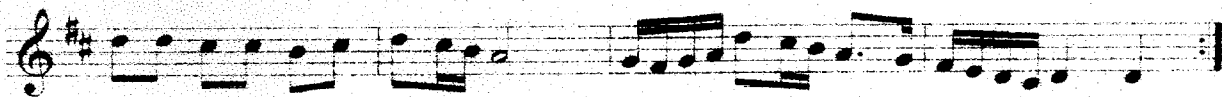
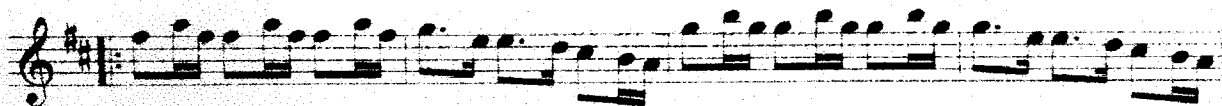
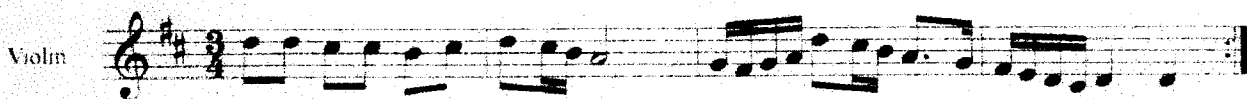
Muntlig tradition från Ormesberga förmedlad av Bengt Bengtsson, ordförande i Ormesberga hembygdsförening.

Klipp ut eller kopiera noterna till nedanstående polska och sätt in den i Bruna Pärmén.

Fler noter kommer i nästa nr av SPELFOT

130

129 Polska ur Donats notbok från 1780-talet

Insänd av Lennart Carlsson
Smålands Spelmansförbunds notkommité